

.....
kod pracy ucznia

.....
pieczętka nagłówkowa szkoły

KONKURS POLONISTYCZNY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH
ETAP SZKOLNY

Drogi Uczniu,

witaj na I etapie konkursu polonistycznego. Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

- Arkusz liczy 12 stron i zawiera 11 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś ten fakt Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem bądź piórem.
- Dbaj o czytelność pisma, poprawność językową i precyzję odpowiedzi.
- Nie używaj korektora, długopisu zmywalnego.
- Oceniane będą tylko te odpowiedzi, które zostały umieszczone w odpowiednim, wykropkowanym pod pytaniem, miejscu.
- Brudnopis nie będzie oceniany.

Czas pracy:

120 minut

Liczba punktów
możliwych

do uzyskania:

100

Pracuj samodzielnie.

Powodzenia!

Motyw przewodni:

(...) *aby drogę mierzyć przyszłą,*

Trzeba-ć koniecznie pomnieć, skąd się wyszło! Cyprian Norwid

Zadanie 1. (0-6)

A) Ile opisów stworzenia człowieka podaje Księga Rodzaju? (0-2)

- a) 1 opis
- b) 2 opisy
- c) żadnego
- d) 3 opisy

B) Bóg udzielił człowiekowi władzy nad zwierzętami. Z jakim przywilejem wiązała się ta władza? (0-2)

.....

C) W słowach Pisma Świętego *Po czym Pan Bóg z żebra, które wyjął z mężczyzny, zbudował niewiastę*, sumeryjskie słowo *ti* oznacza żebro. Podaj drugie znaczenie tego słowa. (0-2)

.....

Tekst I

Chcę być koniem

Mój Boże, jak bardzo chciałbym być koniem...

Gdybym tylko zobaczył w lustrze, że zamiast rąk i nóg mam kopyta, z tyłu ogon i autentyczną końską głowę – natychmiast udałbym się do urzędu mieszkaniowego.

- Proszę o nowoczesne, duże mieszkanie – powiedziałbym.

- Niech pan złoży podanie i czeka na swoją kolej.

- Ha, ha! – zaśmiałbym się. – Czy panowie nie widzą, że ja nie jestem zwyczajnym, takim sobie, szarym człowiekiem? Ja jestem kimś innym, kimś ekstra!

I zaraz otrzymałbym nowoczesne, duże mieszkanie z łazienką.

Występowałbym w kabarecie i nikt by nie mógł powiedzieć, że jestem niezdolny. Nawet wtedy, gdyby moje teksty były niedobre. Przeciwnie.

- Jak na konia, to znakomite – chwalono by mnie.

- Ten ma łeb – mówiliby inni.

Nie mówię już o korzyściach, jakie wyciągnąłbym z przysłów i porzekadeł: końskie zdrowie, uśmieć się jak koń, koń ma cztery nogi i też się potknie...

Oczywiście, b y c i e koniem miałoby pewnie strony ujemne. Moim wrogom dałbym nową broń do ręki. Pisząc do mnie anonimy, zaczynałoby w ten sposób: „Pan jest koń? Pan jest kucyk!”

Kobiety interesowałyby się mną. – Pan jest taki inny... - mówiłyby.

Idąc do nieba otrzymałbym, siłą faktu, skrzydła. Stałbym się wtedy pegazem. Skrzydlaty koń! Czy może być coś piękniejszego dla człowieka?

Sławomir Mrozek, [w:] tegoż, *Opowiadania*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1974, s. 14.

Zadanie 2. (0-10) Przeczytaj uważnie opowiadanie Sławomira Mrożka. Odpowiedz na następujące polecenia i pytania:

A) Wyjaśnij znaczenie następujących przysłów, porzekadeł, związków frazeologicznych (0-6)

Mieć końskie zdrowie

.....
.....

Uśmieć się jak koń (Koń by się uśmieł)

.....
.....

Koń ma cztery nogi i teź się potknie

.....
.....

Dać (komuś) broń do ręki

.....
.....

B) W tekście użyto wielu czasowników typu *powiedziałbym, udałbym się, zaczynaliby, zaśmiałbym się* - jaki to rodzaj trybu czasownika i czemu służy w tekście? (0-4)

tryb

.....
.....
.....
.....

Zadanie 3. (0-4) Opowiadanie Sławomira Mrożka powstało w czasach PRL-u. Czy problemy istotne dla narratora mają uniwersalny charakter? Przedstaw tezę, którą uzasadnisz dwoma argumentami.

Teza.....

Argument I

.....
.....
.....

Argument II

.....
.....
.....

Zadanie 4. (0-4)

A) Które z wymienionych elementów konwencji literackiej odnajdziemy w opowiadaniu *Chcę być koniem*? Zaznacz prawidłową odpowiedź. (0-2)

- a) bogactwo opisów; wierne odwzorowanie postaci, miejsc i sytuacji; narrator zachowujący dystans;
- b) obiektywny opis rzeczywistości; człowiek podporządkowany biologicznym prawom natury; otwarta kompozycja;
- c) opisywanie ulotnych subiektywnych doznań; tworzenie sentymentalnego nastroju, moralizowanie;
- d) celowe zniekształcenie rzeczywistości; wyolbrzymienie i absurdalność zdarzeń; mieszanie komizmu z tragizmem, realizmu z fantastyką; skłonność do prowokacji.

B) W opowiadaniu Sławomira Mrożka dominuje konwencja... (0-2)

- a) realistyczna
- b) naturalistyczna
- c) baśniowa
- d) groteskowa

Zadanie 5. (0-2) **Zdefiniuj pojęcie utopii.**

Utopia.....
.....

Tekst II

Prawie czterysta lat temu w Szwajcarii niejaki Jakob Ammann ogłosił, że religia jest najważniejszą wartością człowieka. Był anabaptystą i nie zaskoczyłby tym wiernych, gdyby nie posunął swoich twierdzeń do granic – jak powiedzieliby niektórzy – absurdu. Bo można żyć według praw ustanowionych przez Boga, ale... czy długość męskich bród i kolor szelek albo kształt guzików interesuje Go aby na pewno? (...) Nie przetrwa – mówiła większość – jest kompletnie nieżyciowy (sposób życia). Przetrwał. (...) „Nasze życie jest proste: praca, modlitwa, wieczory spędzane razem z

sąsiadami. Dom i ogród. Kilka zwierząt.”(...) Ogród świata jest idylliczny – domki otoczone ogrodami i polami. Zwierzęta domowe w zagrodach i sznury z suszącą się bielizną. Zielono, spokojnie i sielankowo. (...) „Świat został stworzony według pewnych praw – i to mądrych. Nie należy tego zmieniać” to motto kieruje życiem tutejszych. (...) „Wszystko, co nie jest niezbędne, jest zbędne”. Bardzo trudno się tego nauczyć komuś, kto dotąd miał większość tego, co niepotrzebne, w zasięgu ręki. (...) „Rozejrzyj się, wszystko, co mamy – to my sami. To wspólnota. Kochamy się, szanujemy, nikt tu nie jest sam. Gdzie będę bezpieczniejszy? Amisz bez społeczności jest jak pojedyncze ziarno piasku. Co może jedno ziarno? Co znaczy?”

Dla Amisza jedyną i największą karą za nieprzestrzeganie praw Ammana jest ostracyzm społeczny. Znaczy to wiele, ponieważ w społeczności tej nie istnieje indywidualizm. Amisze są samowystarczalni, gdyż ściśle ze sobą współpracują, mają szeroko rozbudowany system sąsiedzkiej pomocy. Młodzi opiekują się starymi, wszyscy wychowują dzieci, edukują młodzież. (...) Amisze mają własną szkołę – jednoizbowy budynek, w którym najwyższe wykształcenie osiąga się po ośmiu latach – więcej nie jest ani wymagane, ani wskazane. (...)

„Popatrz na siebie – uśmiecha się (Amisz), by złagodzić krytykę, którą zaraz dotknie przybyłego z tamtego świata rozmówcę – popatrz na siebie moimi oczami. Widzę twoje krótkie, czerwone włosy i dwa tatuaże, masz kolczyk w nosie i nienaturalnie opaloną skórę. A ja patrzę i myślę: dlaczego tak bardzo nie akceptujesz siebie? Mówisz moim językiem lepiej niż moje dzieci, a masz kłopoty w porozumiewaniu się we własnym. A ja myślę: czegoż to nie możesz wyrazić swoimi słowami, skoro szukasz innych? Dzisiejszy wieczór jest dla mnie uspokojeniem po całym dniu pracy i wysiłku. Spędzam go z rodziną i wspólnotą. Ty – martwisz się, że bez telewizora nie zniesiesz tej nocy. A ja myślę: dlaczego twoi ludzie nie dają ci tego, czego szukasz w sztucznych postaciach na ekranie?”

(...) Nie ma tu kapłanów, nauczycieli, prawników, lekarzy. Nie ma urzędów. Reguły tego życia są dlatego tak proste i jasne, by mogli im sprostać i młodzi i starzy, i mężczyźni i kobiety, i mądrzy i głupi. (...) Indywidualizm, o który współczesny człowiek tak zaciekle walczy – głównie za pomocą pieniądza – Amiszowi jest obcy. Tu sprawdza się system, o który tyle lat walczyło tyle innych społeczeństw. Taki prosty.

Dagmara Babiarcz, *Osobny świat Amiszów*, „Poznaj Świat” 2004, nr 10, s. 10 - 17.

Zadanie 6. (0-5) Przeczytaj uważnie fragmenty reportażu Dagmary Babiarcz. Odpowiedz na następujące polecenia i pytania:

A) Czy przedstawiony w reportażu świat Amiszów może stanowić przykład utopii urzeczywistnionej? Swój sąd (pozytywny, ambiwalentny bądź negatywny) uzasadnij przynajmniej dwoma zdaniami złożonymi. (0-3)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B) Nadaj reportażowi nowy tytuł, który jednocześnie będzie pytaniem retorycznym, nawiązującym do dramatycznej rozmowy reportera z Amiszem. (0-2)

.....

Tekst III

Sykstyna

z jakiej głębokości
idzie smutek tej kaplicy
jaskini
z prehistorycznymi freskami
brudnej od zacieków
(jest dziełem straszliwej natury
ta grota) co jakiś czas głośniki wołają o ciszę
w kilku językach
i jest tak cicho na chwilę
że sąd już mógłby się zacząć

J. St. Pasierb, *Wnętrze dłoni*, Łódź 1988, s. 106.

Zadanie 7. (0-6) Przeczytaj uważnie wiersz. Odpowiedz na następujące polecenia i pytania.

A) Wymień trzy dzieła kultury/literatury/sztuki, do których nawiązuje utwór Janusza Stanisława Pasierba. (0-3)

.....
.....
.....

B) Udowodnij, że użyty w wierszu wyraz *sąd* ma charakter wieloznaczny. (0-3)

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 8. (0-5) *Wracalem z Lascaux tą samą drogą, jaką przybyłem. Mimo że spojrzałem, jak to się mówi, w przepaść historii, nie miałem wcale uczucia, że wracam z innego świata. Nigdy jeszcze nie utwierdziłem się mocniej w kojącej pewności: jestem obywatelem Ziemi, dziedzicem nie tylko Greków i Rzymian, ale prawie nieskończoności.*

Wejdz rolę przewodnika po miejscu, które ma dla Ciebie szczególne, kulturowe/tożsamościowe znaczenie. Wzorując się na stylu eseju *Lascaux* Zbigniewa Herberta, stwórz krótką opowieść, zawierającą pierwszoosobową i trzecioosobową narrację.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0-4)

A) W piosence *Ale jestem* Anny Marii Jopek pojawia się stwierdzenie (*Jestem*) *trzcina* myślącą wśród traw. Wyjaśnij jego znaczenie, używając dwóch zdań złożonych. (0-2)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B) Zdanie *Człowiek jest tylko trzcina, najwątliwszą w przyrodzie, ale trzcina* myślącą pochodzi z... (0-2)

- a) *Myśli* Błażeja Pascala
- b) *Opowieści wigilijnej* Karola Diceknsa
- c) *Państwa* Platona
- d) *Rozważań* Heraklita

Zadanie 10. (0-4) **Napisz dedykację, w której rekomendujesz *Hobbita* Johna RONALDA REUELA TOLKIENA. Koniecznie uwzględnij w niej fenomen przemiany Bilbo Bagginsa podczas podróży *tam i z powrotem*.**

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0-50) ***Najlepszą szkołą jest doświadczenie.*** Odwołując się do postaci Chilona, Antygony oraz bohaterów filmów *Gadające głowy* Krzysztofa Kieślowskiego i *Zmruż oczy* Andrzeja Jakimowskiego, uzasadnij w formie rozprawki fenomen, częściową zasadność bądź absurd arabskiego przysłowia.

Najlepszą szkołą jest doświadczenie?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Brudnopis

The page is filled with approximately 25 horizontal dotted lines, providing a space for students to practice their handwriting. The lines are evenly spaced and extend across most of the width of the page, leaving small margins on either side.

